ԱՐՇԱԼՈՅՍ

[illegible]

[illegible]

ԼՐԱԳԻՐ

ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ [illegible]

ՀԱՏ. Գ. ԹԻՒ 76. ԿԻՒՐԱԿԷ 1847 Յուլիսի 25.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ԿԱԼԿԱԹԱ

ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆ

ՀԱՆԴԻՍ

ԱՄԻ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ

[illegible]

ծառայելոյ մերոյ ձերոց, զոր Հայկազեան ազգէս, այժմ յաւելուլ գաղղիացւոցս հասու խնամատարութեան ի դժուար անն Հնդկաստանեայս, որով աշակերտքն առաջադիմութիւնք ձեր ։ աշակերտքն յաղթական վարժապետք երախտաւոր վարժարանաց ձերոց, աշակերտքն ամենայն աշխատանօք հմտութեան դիտաւորութեանց, եւ աշակերտքն կառավարչացն խոհեմ Համայն այսօր է ձեզ պայծառացուցանել զանուն Հնդկաստանի ։ այսօր է ձեզ պարծել զամենայն ջանս ի զուգամ, զամենայն ոգւոյ ի բարեմտութութիւն, եւ հաւաստի ամենեցուն՝ այսօր է ձեզ նուիրել մեզ ամենայն ձայնիւ գոհութեան ծառայից ի ձեր բարձրանման պատուովդ ։

Մի ինչ փոքր թուեսցի ձեզ խուռն համբաւոյ կանաց ձերոց, որք կամէին ասել, մի յիշեսցի բարձրութիւն եւ հեռ նայեցելոց, այլ հոգալոց ի նոյներն միաբանութեան ամենեցուն մեր, զի ի բերանական մեր մեծ ընդարձակութեան հրապարակ քաղաքաց եւ գաւառաց։ զի հասարակ հասարակ ամենայն դպրոցին ըստ ձեզ. հասարակ Հայաստանի որդին կրկին ձեզ. լինել ի հեռաւոր զինուորութեան, որպէս բարբառն իւր Ասիային Արարատ՝ ի զերանոց ձերոց, պէտս կարի լեզուն ասեմ, որ մայր է եւ առաքին ամենայն լեզուաց ։ Նախ ներհակաբար ազգ Հայկազեան նախանձայոց ու ձեզ զխաչն, զձեզ քննեն. եւ ի ձեռն այն ուրին զարդարել միաբանութեան դպրոց միջին, զմանկունս նորահաս Աստուածաշնչի ի նորն ձայնով, որք նախանձու փութալ թեւակոխել տուութիւն առաւել, քան զձեզ ։ Ահա՛ որդիք Արքին Հայոց, ժամ է այս ձեզ, զձեր՝ բարեխնամութեան հանդէսն ցուցանել ։ որով եղեւ ազգ Հայկեան առաքինութեամբ լինելով, պանծացեալ լեռն անուն Ասիոյ ։ Դուք էք որք ազնւութեամբ ձերով ընծայել խնամոտութիւն ի միաբանիչ զամենայն երախտագիտութեամբ յերկին հանդէպ, որով հրաժարեսցէք զբարեգործ Կառավարչաց եւ համբերատարաց ի պատիւ ձեզ, ի չնորհակալել զԱստուածային, եւ հրաժարեցէք միոյ բարիս մտքին կասն հնդկաստանեայ գիտնականին ։ Արդ համբերեցէք ի քննութիւն, զի ըզձեր համբերութեան ձերոյ՝ եւ մեք զձեզ թեւական եւ բարեխնամութեանը կոչեցեալ զԱստուծոյ՝ ուրախ եւ զուարթ օրհնեսցուք զձեզ ։"

Այս հրաւիրեցան Պատուոյն ըստ կարգի՛ առաջի Հայոց Ազգոյ եւ քննեցան ի Տեղեկական Պատմութեան, ի Պատմութեան Հայոց, Քաղաքականին Թուաբանի, ի Քերականութեան, ի Տնտեսականին աշխարհի, եւ ի Քրիստոնէական Վարդապետութեան, եւ գտան արժանիք գովեստից բազմականացն. եւ մեծ 27 ողէք յաշակերտացն պարգեւատրեցան արժանաւորքն գրենակաք։ Հուսկ ուրեմն յանձն կացեալ Պարոն Կարապետ Գ. Ութեան յառաջարկեաց ի խորախոյս աշակերտացն՝ զի եթէ առաւել եւս երկարութեամբ պարապեցին յաւանման յառաջելոյ ամին՝ ուրեմն երկու ամի մինչ պարապասցին մանկ յառաջադէմն դպրոցին ի նոցանէ. եւ միաձայն շնորհակալութիւն մատուցեալ Հայ եւ Անգղիական վարժապետացն՝ յանձնեցաւ ամենեքին մեծաւ գոհունակութեամբ ։

Զաքարիա Վարդանեան ։
Քամ Ջուղը ։
Յարութիւն Խաչատուրեան ։
Սարգիս Մ. Հայրապետեանց ։
Կարապետ Մնացականեան ։
Մելքում Ամիրա Մ. Լազարեանց ։
Յովհաննէս Ավգար, Կրասեր ։
Միհրան Գրիգորեան ։
Գէորգ Պետրոսեան ։
Բարսեղ Աստուածատրեան ։
Գալուստ Մարգարեան ։
Ղազար Գ. Գրիգորեանց ։
Աւետ Մինասեան ։
Մելքում Յ. Սարգսեանց ։
Բարթող գիմեոս Թ. Ն. Բագրատ ։
Յովհաննէս Ներսէսեան ։
Աստուածատուր Թումեան ։
Սարգիս Գալուստ Միքայէլ ։
Աբրահամ Կարապետեան ։
Յովհաննէս Հայրապետ Միքայէլեանց ։
Գէորգ Աստուածատրեան ։
Յարութիւն Ա. Բէգեան ։
Յակոբ Գ. Յակոբեան ։
Պետրոս Առաքելեան ։
Գալուստ Յ. Աղասի ։
Աստուածատուր Ս. Բէգեան ։
Աբրահամ Թումէեան ։
Պետրոս Յ. Մանուկեան ։
Դանիէլ Ներսէս ։
Աբրահամ Ա. Բէգեան ։
Մանուէլ Մ. Զ. Աւետեանց ։
Կիրակոսեան Մ. Յ. Մինասեանց ։
Աբրահամ Ներսէս ։
Կարապետ Գալուստ Ա. Մարգարեանց ։
Յակոբ Յակոբեան ։
Սարգիս Տէր Մարտիրոս Տէր Յովհաննէսեանց

☞ Ընկերութ եւ աշակերտքն՝ ազգի յիշ. քաղաքական թուղթ

Մի ուսուցանողէր Զենոդորին, և յուսամք զի արդեօք խել սխտմնիցին Պնակիտին, զորս՝ ունելով ՚ի ձեռս՝ զՀայրն Գրոց Հայաստանեայց, կամ զԱսորոսս մեր ։

— ՚Ի Թուին 75 Արշալուսիս Հրատարակեցաք զԿործիս Բարեկամին, Թէպէտև այնու ոչ վերջացաք, որպէս Թուի մեզ, ՚ի կարեւոր նշմարանաց մնալ մերոց, որ ու. օգուտն՝ ՚ի զաստիարակութենէ Օրիորդաց ։ Զ արդիս եւ Հրատարակեմք զեւ ստէպարագի կարծիս Բարեկամին, որ Թուի զոյ մի ՚ի բազմակնոցն ՚ի սրահի Արարատեան Ընկերութեան Հրատարակութիւնն իւրինն զաղտնաւ ատեն արարեալ ՚ի ձեռաց խմբոյին ․ մեք իրր Թէ Մեբատեանց զայս խնդամք ասել, զի ոչ Բարեկամ և ոչ Բարեկամա կարացին նկարագրել զՀայկունս և Հեթանոսին ուսուցչութեան մերում ուսումն Հեռանալ սակայ, Թէ ոտ այսպէս, և նա այնպէս՝ ընդունելին զարդարութ ասեր մերոց, Թէպէտև Պարոն Բարեկամ ներքուստ Համարել զարդէն Հաստատել զբարոյին առանց փորձոց, զբութիւն իւն էր, իրրոյ սրտմտութեան միայն սեղծական ։— Բայց ինչ՝ Հարկ ՚ի ծննդաբանութեանն խոստովանելոյ այն իւր մեծ մասն Ազգի Հայոց, որպէս և ամենայն ազգաց, կայուցանեն սեփհույք. որոյ առաւել Հարկ է խնամ տանել՝՝ իւրև բնիկ ... ասելով ։՝՝ որպէս ասէ Առաքեալն Պետրոս ։ Արք կարէն ձեւոյէ կոչման Հեռանել ․ կանանց յառաջ է ասողին ուսուցմ. և զբաղխօսութիւնն է յերաւի զլուխ ամենայն առանին ուսմանց ։՝՝ Իս այսպէս ասացի, նա այնպէս պատասխանեաց, ես արդար եմ՝,— նա մեղաւոր է ։՝՝ տեղիք չուշին յայտ-

բանի, չատ է, զի պակաս է զաստիարակութիւն Օրիորդաց, և Հոգ տանել պարտ է ։

Իսկ Թէ Նոյն—Հաստատուն պատճառ է՝ որ այս, և է՝ որ այն պատմառօք օրինաւոր կառավարութիւնանիցին կամ ոչ, գործ է այն Հաստատագոյն կամ վերակացուաց. Թող զանազանն կարգադրել.— Միք եթէ յուշարկեցի Տէր պատիւ Հաստատել վասն Օրիորդաց՝ առաջին Հոգ այն լինի, Նախ զկարգ և զկանոնաւոր բարուօքել, և ոչ Թէ ՚ի կամս արտ կամ Նորա առանձին ասելոյ, որ Համարձակիցի վարել զայն որպէս և կամեցին Երրորդ պէս մի եղեւ, —կարծիք երկուք են.— Ծչըրանիք Հեռանեցէք. Ազգի յաւուրութեան միա կինք, որոյ Հիմունք ենկայանցք, Թէ ոչ Բարեկամ ընդ Բարեկամի մնացանեցին. մեք պահն նկատակ մեր բարոյականք խղճի մտաց Լսողաց մերոց ։

— Լսեմ Թէ գաստատունարան ծայրագոյն մՃանեցաւ ունել՝ վասն երգեցողութեան Մուշեղեանց՝ զՄօլլոց, և Հոգեաց՝ զՊետրոս անձ, զի մին ՚ի Պարսն, և միւս՝ ՚ի Պոլսոյ (Պանդխտաց Բոսոր) երգեցողութեան ընդ բոլորից ժողովուրդ, և մի Պրեսանդեաց անխառնական ընդդէմ Հաւատոյ, որպէս մինչ զոր առնէին, ունելով ատ Նոսա զմի կամ զմիւս ՚ի մնացեալս, և կարգայով ատ Նոսա զանձնաւոր Ներկայութեան Մենակային, Իսկ Թէ զայս վասն ասորեաց երգեմունք ազգեաց իմն եղեալ եղեն, ասորինեացն եւ այս երգեցն Թուի մեզ, զի Պրեսանդեաց զասանաց ող՝ վասն երաժշտին իմն Համարելի զՀոգևոր երգեցողութ ՚ի Ջուղայ Պանդխտի Նոյն, Ասուել բարու ի լինէր, ամենայն ասանց երգեմանց

ընդունել զվկայութիւն՝ քան զայ-լսի երգմամբք ։

Արդ՝ Համարեցի . թէ աշխարհա-թիւն կրօնի և խղճի անուանակոչու-թեան՝ առնուլ արժան է 'ի ճշմար-տութիւն վկայութեանցն, որոնց ար-ժանի և դատաւորքն այնպիսի դոյ ։ Ա-րինքն կրօնից երդուելոյ . զի կա-րասցեն ընդունել զատութիւն նոցա՝ այսպիսեաց երդմամբք Համարեալ ։ նաև թէ ոչ , զաւ որ քրիստոնեայ ընդ-դունի զհնգամ Քուրան առա զդուխա երդուեալ ճշմարտութիւնն զնոյն ընդունել կարէ ։

—Յերկրորդ և 'ի չորրորդ աւուր Դեկ-տեմբերի ամսոյս՝ մի ծ ազնուակ յա-րեւու 'ի մէջ Սարրաֆաց ազնից և Երկրագործաց Ժողովոյ 'ի Սուրբ Խաչա-րի մայրաքաղաքի . աւրինօր Պ. Էֆէնտի Պապէլ և Պ. սեն Կամբուրն վերատե-սուչք խաղաղութեան 'ի կարմիէն քաղա-քական Ռաշիտ անուանի . որք փոխանակ վարձատրութեանց զանաշխատութիւն . առաւել և ս պարգեւացէն առ 'ի ցոյց երախտագիտութեան երիրանց և եթէ 'ի 13 ամսոյս զամենայն 'ի Պէկլարպէյի Ռ-աշիտ մայրաքաղաքի յանդուգն պա-տուն , և Ռէշիտ Փաշայի՝ Սէ-րասքէր Միր՝ Ճուղիր զմեծ նոցա յառաջնիկոյ առաւ երկրաշարժութե՝ տեղաւորին 'ի կառ ևթեր ։

ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԻՔ

Յարգոյ Պարոն Վերատեսուչ Տպարանի Արա-րատեան Լուսաւորութեան

Յարգոյ Պարոն

Արդ 'ի մայր զրութիւն Հաշիկի Թուղթ քեզ՝ ուրեմն խնդրեմ ձեզ տպագրութեամբ "Արարատ-եր" մեջ ձայն տալ սոսա . առ որ գոհ եմ լինելոյ յայժ ։

Անուն

'ի Պոլիս — Հրամանաց խոնարհ Ծառայ

'ի 13 Դեկտ. 1847 — Մ. Ա[illegible]

Հայրապետութեան Մարգարէական Ճշմարտութիւն

Ոչ եր ճշմարտի առաջին Հայրաքննու-թիւնն որ եղև մեծամեծներուդ այդր ամսոյ՝ նեղ-կոյ էր տեղանն մինչև ցաւաւորն . այր ամեն պար-տաւորութիւն գոյ ինձ առնել , և ոչ ամեն ընդդի-մութեամբ՝ զի ոչ թէ եւ միայն , այլ բոլոր Հա-ւատացելոցն մեր ճշմարտին գիտեք թողել . առանց քահանայից գլխոյ Աստուծոյ՝ զի ազնուագունից մեզ տեսանել մեծարանաց մանկանց յառաջադիմու-թիւնն . Իրաւ արժանի են յայտ գովասանու-թեան և քաջալերութեան , զոր + Պարոն Վ. Վերա-տեսուչ , Համառօտ եմ՝ զի գոլ ինքն կենսա-գրեխս . որ նոքա ամենայն Հայրանեաց պատասխանիքն արժանապէս ու զեղ և փառաւորութեան եղան ։ Այդպէս ա-ռաւելագոյն յառաջադիմութիւնքն , այնպէս Համե-րի Թուղթն ամենայն . մինչ զի երկու մեծա-նեաց Ռեաամեանէր Պարոնայ յառաջացեալ են Արա տեղ զոյգ աւուրքն յայտնեսի պատիւութեան ընձայել Զ Ամենից մասնաւ այսինքն մեղէ , այ-պես՝ զի ատաջին նոյն Առաքին Առաքելական Հայրենեաց լեզուի , և նմանապէս Առաքին նոյն Առաքին Առաքելական Անդրանիկն լեզուի պատկեր-ցին նոքաս ։ Վաղեմեաց այժմ Ս. միայն մանկան Հայաստան , քանզի և մասնաւ մի խնդրեք առ 'ի ազատեն ընդդեմ մեր ընձայեն . որով ոչ թէ պարոն նոքա կրկին ձեռաց Աւետարանս Վարդապետաց՝ կամ Ծարգիլքն դերանս , և ազնիւ կրկնեն մեռանելոյ շարժել բարի նախանձիւք , և Հետեւել ամենայն քաղաքաց , որ գիտեք միայն Աստուածաշունչ գիրոց երգեցնի , և այլ ազինք — որոյ փոխարէնն Մարմնոյ Տէրն շնորհեսցէ և զհաստատութիւնն ամենայն ազգի պարծանաց ։

Յարգոյ Վերատեսուչ Ազգային Լրագրի

Յարգոյ Պարոն

Անցեալ շաբաթն թիւ 75 Լրագրոյն "Բա-րեմուծ" գրութեան միոյ տպագրեալ կարդալ յիշեց ինչ յառաջադրութեան , Համարձակիմ խնդրել 'ի քէն առնել ինձ թէ Բարեմուծ Մինիստրուն մեր Արա-րատ Հայաստանեայց զնաումն էր , որ յաջ և ձախէն Հրատարակ , նախ ազդեն Հրատարակեալ պարգևաց մա-նոր 'ի երկնաւոր պաշտպանութեան և կառավարութեան դեղն նոյա . և այլն , Անդրիկեան խոստովանութեամբ Հարցեա բան յաղագս և . թո 74 թիւ Լրագրոյն յի-շատակին մի ոչ ինչ նորինկ բան յիմ անուանի թէ մեան Մեծ Պարոնի խոստովանութեանն , և թէ Հայա-տարաց Հօր առաւելութեանն ակնածի կարծեաց , որոյ ինձ թուի "Բարեմուծ" կամ առնել որ քո առաւել պատիւ կարծիքն Հարկաւորագոյն փոքր ինչ "Ժամանա-կի Համեմատ տեղապահական ձեռ գործեր" որ բառ խնդրեմ կարծեացս՝ առաւել մասնաւորապէս է քան ազգային Ազգին ։

Որպէս որ ես լսելով ամենեցին մեր Արարատ Հայոց պատկերն չէ լսել , որ նախ Հայկազունք և Հայոց և Խաչունքից և , այլ . Պատմոնեքայեն Ջա-

պայման զօրաց , քանզի ոչ ինչ , որ ուղէր տրամադրել չէր ունէին ։ և առաքել Յառաջադիմութեան ոգւոյ հաստ թէ ու ախոյանքն էր , մտադրութեամբ ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆԱՑ ուրեմն ընդէ՞ր այլոց են ասելիք կամ մտածեն էր , եւ չէ՞ հասկացեալ ։

Մի . Պարոնի առաւ թնդանօթ են էր , որ անձրևաց որ ասեն վայել էր՝ չէր արժանի մեր մտաց ։ Երկ Պարոնց առաւելին ոչ ևս չի ընդունելեց որ առն հայրենի Օրէնդրոց զառաւարութիւն , և ևս չի ցանկանան որ լինի ։ Բոլորքն հարմարեալն , այլ ուրեմն թեր ՀԱՅՐԵՆԻՔՆ ազգասէր Հեմին զաւակի , և Աղգի օգուտ յառաջագայծելոյ մեր զինուոր թէ մեր յետաղայութեան վերայ իւր կարծեցեալ մեր սրտի ասելէ՛ իւր զիտ ։ Մի այնչէր , և նորա զինուորի այս - զինուոր մտօրոյ միայն Աստուծոյ և յարգին . և ոչ թէ իւրոց քանիքոց ։ Թէ ոչ շատ յառաջ կենելք աշխարհին և մարդիկն եւ շատ լաւ ։

Հանդերձ ամենայն յարգ զինուորութեամբ՝

Եմ

Ձեր խոնարհ ծառայ

ԿԱՐԱՊԵՏ

Կալկաթա

18 Յունվարի 1847

ԱՆԳԼԻԱ . — Ի վերջին աւուր Մարտ - Հարտատի , այն ինչ ուշ ամբոխն զբօսնուլ էր ի Թարսա Եպիսկոպոսաց Միաձնութեանց , Մեծայք ամենք Թուով վախճանն , զոհեր կայենալ՝ յարգանելեցան ի մի բաց թանզի Տէրութեան ։ և զորս ամենայն բանտարկելոյ առնել ի զաւակ՝ վախեն զինի ի բաց ։ Այս մեծագործ՝ զինեա այսպէս զան նորա ոչ ընդհարար առաւելեցելոյ զօրինին ի նորա ։ Ինչ ։ զօրինեն վերաբեր ի մեծէնձա առապարեցին , զօրինն կայան , և զօրինն եւ մարդկան զաւհման ձեռնհասին հարաճեցելոյ ի մեծագոյն վարձք կենաց իւրեանց ։ Եւթէ Տէրութեան Երկիրն կամեցի ընդ խաղ և եթ կառավարել զաչխարհն՝ առանց օրինաւոր ծախուց վասն զպատերազմ ի պաշտպանութեան Բռնաւորական Պառլամենտին իւրոց ուրեմն բարւոք եւ առնէ մեծ բան համարել զոր ինչ միայն զաւ վայելչութ , ապա Հնդկաց բոլոր , և ապա և Տէրութեան

պատուհասէ դպչել կայ ։ Այս թէ ոչ սրենակ Ամերիկայ ամբաստանք կայ նա ցա ։ Այն մեծ էր , զի ժողովուրդք ընդ բոլորին թնդանօթից զարհուրեալք և ուժգին փախեան ։ Այժմ կարէ Հնդկաստան և Ճենաստան յօժարել ի զինուոր լինել ։

ՓԱՆՋԱՐ

Ամսոյս 5 Թուով գրեն ի Պեկինայ , թէ Լորդ Հարդինկ նախանձելով էր ի Լահօրայ , և զօրս ի Փիրօզփուր ։ և ամսն ի Լուդիանայ կարգաւորեալ Շեխաւաթի զօրաց ։ Մինչ մեր , այսպէս յետաղայեցան երբեմն յեջ Անգղիականի զինեցաւ ի նորա՝ լինել պահակ զօրացն Երկրաչափութեան ի պաշտպանութիւն Լահօրայ ։ Որ Պետն Լ խոյը բանակեալ է ի Պինդուր , երբն ի զինուոր պահակ փոխարինական կողմն զօրաց ։ Հայրապետեան Լորդն՝ ի Լահօրայ և Հաւասարն զաւհմն ի Տանդօ ։

ՊԱՐՕԿԱՍՏԱՆ

ՆՈՐ ԶԵԼԱՆԴԱ

Թարգմանեալ Պ. Ի. Յովհ. Մէլիքեան ։

Այս պատմական ծնեալ ի Շիրազ քաղաքէ Պարսից , և մասնաւորապէս եկեալ Հնդիկ՝ չորս ամիս , որ աշակերտեալ առաւելութիւն ընդ հանճարութեան՝ շարադրելոյ և տարածութեամբ ի յայս ընծայելոյ զգոյշն իւր ի վերայ ահաւորն Ոսկեդն ամբաստանել , եղանին , ապայինս մասնաւորութեան նորա , և ազնուագոյն պատուաւորել զայն ի մասին անձինս ազգաց ։ Այս յամի Տեառն թուին 1851 , եկեալ ի Պարսկաստանի , երկու ի տուն գեղարուեստին բարեկար-

մեծ հանճարոյն Մերուենիս Փու-թայլ Շահէն 'ի Թեհրան, յորմէ արժանացաւ առաքելական խաչակնքման և անդամակցի Նշանին Արեգականն և Առիւծոյ, 'ի մեծանուն Արքայէն Պէ-Փիրումա Մուրտահանայ՝ Բարձրապատի-ճան թղթով մեր եկաց առաջին պաշտօ-նեան Պօղոսոյ. և հզօրագոյն եւս ա-ռաւելեն նորա ընդդէմ գանձուց դեր-պաստութեանց Պորտին. Յաւուրս Արքայական Մահմետ Շահին՝ ըն-կալաւ երկրորդ անգամ՝ գանգատման-գեաց նշան Արքայական բարեհաճու-թեան և երախտագիտութեան. Նոյն նոյն ամի 1844 այնինչ Պաշտօնակալ Կենաց Գուսեթ Միրզաբեանց 'ի մեր-ձին շանն կենացն պաշտօնական խա-նարհեր և յամենայն 'ի բարձրոց քաղա-քին արդարոյ մեծութ. Առաւօտեայն իւր գործիր անօրէնութեան հնարեալ մեծ Բար-ձրաստիճան Բաշխիս մերոյ՝ առաջօ-րեայ միջոցաւ յամն յորոց դեռ, 'ի մխիթարութիւն համօրէն հայրենակ-ցաց մերոց. ընդ որ հրաշագեալ Նորին Գերապայծառութիւն Մանուչար խան Մօթամէտ Դօվլոյ՝ դրեաց առ Դու-ռըն, և խնդրեաց գնա 'ի բարձրագոյն կուսակալութեան Սպահանայ. Սա և զՏէրունեան անուամբ Գրիգորի առե Յովակիմեան, դարպասանական [illegible] անդամակցեալ աննկուն կենսածաղկեալ՝ կա-տարելագոյն յառաջնութեան մերոյ-ծեաց. Տէր Յովսէփ Տէր Գրիգորեան, որ գործիր յառաջնեալ 'ի մեծերոց տեսնել զնոյն իւր երախտագէտ մանուք կոչէ զնա "Բաշխիչ Աստուածախնամեն" Իւր մեք նախ հանճարոյն առեալ իւ-խոհմք առատաբար, զի նա և զամէն հայ-րենակցաց մերոց, ոչ միայն նոր Կալ-ման և Դամասկոս, անարժամ բարե-կամութեամբ՝ այլ և նոր ամէն Հրեայ Իսահակ, և բերան բարեխօս ազգին՝ 'ի գրութս մեծամեծաց, Բեմոյ և որ-գեւանեաք Եգիպտոսի և Եգիպտոսի Լու-գելոս մերոյ արժանաց անկարելիս. Վարդապետ կեցցէ նա, այլ կեցցէ նա առ 'ի բարեկենդանութիւն բազմաց ընդ հովանեաւ Ամենակալին Աստուա-ծոյ. ամէն.

ԵՒՐՈՊԱ

Լոնտոնոյ թերթերն ասեն 'ի 8 ամսոյս որոյ խնամակալ գաղտնի ա-թոռ Բողբոջութեան Բաւմբայոյ յեւ 'ի Պարիս Աղաւնեաց Կապու-տեան.

Զի նա յայտնին Անգղիա 'ի Հնդ-կաստան, զորմէ երկար ընդդիմացու-թիւնք յինէին 'ի վաղուց հետէ՝ մա-խացաւ դարձեալ առաւել քան զա-կինկաւորութիւն խառնակ իւրեանց. Երեք Պիկել մարզպանք հնարաւոր-ցան, և տոմարաշխարհիկս եւս զօրա-վարք, հազարապետք, դնդապետք և այլք յոյժ կարգի. [illegible] Պայծէ 'ի պաշտպանութիւն Լահօրայ, 'ի մխի-թարութիւն Սինդայ, և 'ի մերժ-նդրութիւն Քաբուլայ. մեծ են.

— 'Ի մեծին ամենուրեք առաջնոյն, կամ Սուրբ Պետրոս հայրապետ Եսնեսի Հոլանդայ քաղաք, որ առաջին մեծ յա-րեաւ 'ի նոսա վասն ունելոյ Աստ-ղիացւոց զանգեր իւր 'ի կղզւոյն Բոր-նէոյ, իբր թէ հակառակ դաշինս կը-ռելոյ ընդ ԱՆ 'ի 1824 ամի. Մինն Բրիտանիա ընդ հակառակն ասէ թէ կարէր ունել, և զայնմանէ հանել առաջնոր արաշ տալ չէ յէ յեղաշրջ-կեալ 'ի դաշինն, և ուրանար չունելի Հոլանդա զանաշխարհն իշխանութիւն ինչ, Հոլանդ ոչ պահանջէ զկղզին Լաբուան, և Բրիտանիա ոչ յանձն առնուլ 'ի Բորնէօ, մեծայ ուրեմն.

զի Անգղիացիք ունկցին զԼոնտոն, և Հոլանտացիք զմիւսայն ամուսնաւոր իշխանութեան Ռօմինց ։

— Համալսարան այժմ Լոնտոնայ բարձեալ է երկիւղ մատակարարութեանն առաւ պաշտօնոյն ՚ի գրուած, բայց ազատ և խաղաղութիւնք ամաչելու ամենն ։

— Յաղագս մեքենաւորութեան Գաւառին ըստ Սարտինիոյ գեա եւ նոյն առաջինք ընկերն ՚ի Համօրէն Իտալական, այնչափ և Պարսկաստանի Ֆրանկաց զօրութիւն ծխանաւին Գալլիային Բորտոյ նաւահանգիստ ՚ի Համանաւթին, որ առաջին Բրազիլիականաց և Լոնտոնայ Անգղիոյ երկաթէ գծիւ և զանու իւրեանց Ալեքսանդր Գաւզին կարծ յոյժ Համաձայնելով, ամփոփեալ և — "Բայց զի մեր փոքրիկ թատրն ոչ ամենի զայնքան մեծ մարդ, որպիսի է Լուիս Տիէլեար թագաւոր մեծամեծ Իտալիոյ ։

— Շտաւ քաղաքն Կրակովն ՚ի ամսու առաջնորդական իւր խաբէբայն եկեղեց ՚ի նմա, առաջս Ռուսիա, որ ոչ քան և անդրանկութիւն մանաւանդ մեծամեծաց, այնքան եւ բաւութիւն յուսալ ՚ի Համապատուութիւն նորա, որպէս թուի մեզ, քանզի մեծարեալ ընդ այնմիկ մտաց ծննդեան Ցէրութեան, Հայրութե իւրն Հայրական ամենայն առանձին և պատուիրն պատուհանութեանց նորա, մանաւանդ՝ առնելով որոյն՝ որ օր բան որէ անձին և բարգաւաճին ։

Բանասիրական

ԳԻՆԵՆՔ

Շարունակեալ յառ Գ. էջ 163

Ի նախնի ատի Ներքսեսեան իւրն կերկան ՚ի Պեռնտոսնքոյ յոյժ և այլ կարմիր աշխարհն ։ — Ի Բրետանիա՝ անուշ, կանեփաւոր, բրինձ, խաղողոյ ճմլած, խաւանէ, մեխակ, շաքար, սեւ և սպիտակ պղպեղ, Ձաւղ, Ջափաֆէրի, առատն ամէն, (Հիդ կոչին զգի ՚ի շաքարէ) և մանաւանդ Յոյն աշխարհն Իտալական ա- նաւ, կանեփաւոր, խաւանէ, առատն, սեւ և սպիտակ պղպեղ, զաֆրան Միւնխաւզեն, և մանաւանդ Մա- մերկիա՝ անուշ, կանեփաւոր, բրինձ, խնկի հոտոյն, կաշի պունջոյ, Ջափաֆէրի առատն, սեւ և սպիտակ պղպեղ և զաֆրան Միւնխաւզեն ։ Ի Մառ- րիմանա՝ անուշ, արաղ (Հէրէ, օղի Ցէ- զարեայ) զգայուն խաղէ, թէյ Միւնխաւզենի, խաւանէ, ծխախոտ Միւնխաւզենի, կաշենայք և մուշկնայք Իտալացւոց, ձէթ, Հարճ Միւնխաւզենի, շաքար մանի, պղպեղ, առատն, սեւ և սպիտակ պղպեղ, ամպ- րակ, և մանաւանդ Միւնխաւզենի Իտալացւոց և այլոց ներքսեցի ։ Ի Բուրբոն՝ անուշ, կանեփաւոր, և մանաւանդ Ի Կասկոնիա և ՚ի մասնաւոր կողմանս նորա՝ անուշ, արաղ, կանեփ- ամեն, զարկէջուր, գինի, զանձար, երկաթ, թէյ, խաւանէ, կաշենայք, Հարճ Միւնխաւզենի, մեխակ, մազա- մոմ, շաքար, շաքար մանի, ոսկի Հող, արծաթ, Ձաւղ, Ջափաֆէրի, ձէթ, առատն, ապուշ, ամպրակ և առ- պան փայտք, սեւ և սպիտակ պղպեղ, ամփոփել, աւանակ, զաֆրան Միւնխա- ւզենի, այլև մանաւանդ Միւնխաւզենի Իտալացւոց և այլոց ներքսեցի, և զբօսնելի ՚ի Մաքրաս և ՚ի կողմանս նորա՝ անուշ, արաղ Միւնխաւզենի, կանե- փաւոր, գերան, զանձար, երկաթ, թէյ, խաւանէ, խմաւորաց ծխախոտ, կաշիք, կապար, կարմիր, կաղամախ, կէտաձկան կաշենայք և մուշկնայք Իտալա-

ցւոց ․ Ծորթ Սինէացւոց , մետաքս ․ մեղրամոմ, շաքար, շաքարի փոշի ․ ապակինձ , պղպեղ, չայ ․ ճենապակի ճեն, ռաւանդ ․ սագու ․ ստեփան ․ ամխսամկ ․ ցքէ ․ քափուր Սինէացւոց և Մոնղոլեցւոց ․ ճարտարութիւնք Սինէացւոց , Ճապոնեցւոց և այլոց նմանեցեալ ․ և գրամք ․ Ի Խոճենդի՝ անագ ․ բնակամին , դանակ ․ մետաքս ․ շաքար, չայ ․ ճենապակի , ռաւանդ , սամ , և և ճարտարութիւնք ․ Ի Սելան՝ անագ , և ապիոն , Խնկամին , Ծորթ Սինէացւոց , մետաքս շաքար ․ ողորմ ․ չայ ․ ճենապակի ․ ռաւանդ , ամխսամկ ․ քափուր Սինէացւոց ․ ճարտարութիւնք Սինէացւոց և այլոց նմանեցեալ ․ Ի Մանիլ և ի ծովային կղզեաց նորա՝ ալ ․ անագ ․ ատամնոյք ․ ապակ , ապիոն Սինէաստանի ․ ափիոն , բարակ ․ զարկճուր ․ գինի ․ գինւոյ խաղի ․ դամար , երկաթ , թէյ ․ բեղ ․ խանձի , ծխախոտ Սինէաստանի ․ ճճմուկ ․ կաշի զանձոյ , ճէթ , Ծորթ Սինէացւոց , մետաքս , մետաքսի շաքար ․ շաքար փոշի ․ սագու ․ ջաւանդ ․ պղպեղ ․ չայ ․ ճենապակի ճեն ․ ռաւանդ , սամ , մեաւ և ամխսամկ պղպեղ , ցորեան ․ ցքի ․ ճարտարութիւնք Սինէացւոց , Եւրոպացւոց , Հնդկաց և այլոց նմանեցեալ և գրամք ․ Յաւչին՝ անագ ․ ալ ․ ատամնոյք ․ ապակ Սինէաստանի ․ ափիոն ․ բամբակ ․ բարակ ․ բրինձ ․ գամբիր ․ զարկճուր ․ դամար ․ երկաթ ․ թէյ ․ բեղ ․ խաղաղ, ծխախոտ Սինէաստանի ․ կապար ․ կաւիճ ․ կտաւեղէնք Եւրոպացւոց և Հնդկաց ․ Ծորթ Սինէացւոց , մետաքս մետաքսեղէնք ․ շաքար ․ ոսկի թէլ ․ պղպեղ ․ պինձի ․ պղպեղ ․ ստորին փոշի ․ ամխսամկ , ցքէ ․ քուքք ․ ճարտարութիւնք Սինէացւոց ․ Եւրոպացւոց ․ Հնդկաց և այլոց նմանեցեալ ․ և գրամք ․ Յէրուսալէմ ա-

ռասուր , անագ ․ բնակամին , բրինձ ․ կապար ․ շաքար ․ չայ ․ ճենապակի ․ ռաւանդ , սագոյ փոշի ․ ամխսամկ ․ և ճարտարութիւնք Սինէացւոց և այլոց նմանեցեալ ․ Ի Սինէաստան՝ ռատան ․ անագ ․ ապիոն մեղրամոմ , ափիոն ․ բամբակ ․ Խնկանիւթ ․ բոյն թռչնոց ․ բորակ ․ բրինձ ․ երկաթ ․ թելք շաքարի ․ ծառոց փայտ ․ խաղաղոյ ձկան ․ ծխախոտ ․ կաշի զանձոյ ․ կտաւեղէնք Եւրոպացւոց , Մոլութեան , ռատան ․ սանդալ փայտ ․ ձէթ և ամխսամկ պղպեղ ․ ստորին ․ փետուրք թռչնոց ․ քաֆուր Մոնղոլեցւոց , ճարտարութիւնք Եւրոպացւոց և այլոց նմանեցեալ ․ և գրամք ․ Ի Պատնայ՝ ալ , ապակ ․ ափիոն ․ բամբակ ․ բրինձ ․ գամբիր ․ գինւոյ խաղի դամար ․ երկաթ , ծխախոտ Սինէաստանի և Ջաւայի , ծխաձուկ ․ կտաւեղէնք Եւրոպացւոց և Հնդկաց , մետաքս ․ շաքար ․ շաքար փոշի ․ ոսկի ․ պղպեղ ․ ապարանք Բաւգեայ , ստեփան ․ ցքէ ․ և ճարտարութիւնք Սինէացւոց , Հնդկաց , և այլոց նմանեցեալ ․ Ի Կոչինչայ՝ ալ ․ ապիոն Սինէաստանի ․ ափիոն ․ բամբակ ․ գամբիր ․ գինւոյ խաղի ․ երկաթ , թէյ ․ ծխախոտ Սինէաստանի և Ջաւայի ․ կտաւեղէնք Եւրոպացւոց և Հնդկաց , մետաքսեղէնք Սինէացւոց և Եւրոպացւոց ․ շաքար ․ ոսկի , պղպեղ ․ ապարանք Բաւգեայ ․ ձէթ պղպեղ ․ ստեփան , ցքէ ․ և ճարտարութիւնք Սինէացւոց ․ Եւրոպացւոց , Հնդկաց և այլոց նմանեցելոց ․

Շարունակելի

ՅՆԱՅԻՆ ԼՈՒՐ

ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

1847 Յունիս 2 Պարոն Աբրահամ Տէր Մինասեան ընդ Օրհնութեան Մատենագրութեան ընծայեաց ։

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ...

Ա․ Պ․ ...